

ואתחנן

Parasha Wa'ëtchanan – 'en ik smeekte' 5785

Torah: Deuteronomium 3:23-7:11

Haftara; Jesaja 40:1-26 eerste Troosthaftara

Brit Chadashah; Marcus 12:28-34

Kort voor dat Moshè gaat sterven houdt hij zijn laatste toespraken tot het volk.

Een maand lang riep Moshè de Israëlieten bijeen aan de overkant van de Jordaan en sprak hen toe.

In deze Parasha herhaald hij hoe hij de Eeuwige smeekte om Erèts Jisraël binnen te gaan.

Verder waarschuwt hij het volk voor afgoderij

– hij dringt er op aan om alle mitswot die hun gegeven zijn na te leven

– hij brengt hen in herinnering de ontzagwekkende ervaring bij de berg Horeb/Chorèv

– hij reciteert de Tien Woorden

– hij spreekt over de unieke relatie tussen de Eeuwige en het volk

– hij geeft hun vervolgens de instructie; *“Luister Jisraël, De Ene is onze G'd, de Ene alleen.”*

Moshè Rabenoe.

Stel je het volgende scenario voor.

Je bent 119 jaar en 11 maanden oud en het einde van het leven is in zicht.

Je hoop is verschillende keren de grond in geboord. G'd heeft je laten weten dat je het land waar je je volk veertig jaar lang naar toe hebt geleid niet zult binnengaan.

Het volk dat je hebt aangevoerd heeft jou herhaaldelijk bekritiseerd. Je zus en broer, met wie je de last van het leiderschap deelde, zijn al gestorven.

Jou eigen twee kinderen, Gersom en Eliëzer, zullen jou niet opvolgen.

Je leven lijkt tragisch te eindigen, je bestemming niet bereikt, je doelen niet verwezenlijkt.

Dan kun je wegzinken in verdriet, wegteren in trieste gedachten en mijmeren over de goede tijden.

Je kunt G'd blijven smeken* om van gedachten te veranderen.

Maar Moshè deed niets van dit alles; een maand lang verhaalde hij over het verleden, sprak profetieën en waarschuwingen over de toekomst, hield hun opnieuw de wet voor, zong en leerde hun een lied en gaf een aantal zegeningen.

Hij was nu niet meer de bevrijder, de wonderdoener maar werd de man die in de joodse herinnering is blijven voortleven als Moshè Rabenoe, *'Moshè onze leraar'*.

In de laatste maand van zijn leven werd hij van dé leider een leraar.

In de toespraken verteld hij *wat* Torah is en onderwijst *waarom* de Torah er is.

In Dew.4:1 zegt Moshè ; "Nu dan Israël, luister naar de verordeningen en bepalingen die ik u leer te doen; opdat u leeft en u het land dat de Eeuwige, de G'd van uw vaders, u geeft, binnengaat en in bezit neemt."

We komen leren - *lamad* - in dit gedeelte zeven keer tegen; 4:1,10,14; 5:1, 31(= vers 28 in de Tenach) en 6:1.

"U moet de geboden leren en nauwlettend in acht nemen." (5:1b. + 1Joh. 2:3-6)

Dit alles *legde* Moshè het volk voor: in 4:44 is het grondwoord *'sûwm'* – leggen, vaststellen.

Moshè besefte dat de 'wetten' van Israël anders waren dan van de volkeren om hen heen.

De reikwijdte van de Torah is duidelijk; de Torah zou invloed hebben tot ver buiten de letterlijke en figuurlijke grenzen van Israël.

"De hele wereld is vervuld met de woorden van Messias en de woorden van de geboden, en die woorden hebben zich verspreid tot aan de verste eilanden en onder tal van niet-verlichte volken en zij spreken over die woorden en de geboden van de Torah."

Zo sprak rabbijn, rechtsgeleerde, filosoof en arts Maimonides tijdens zijn leven (1138-1204), over de woorden die Moshè Rebenoe had vastgesteld.

De kern van 'getuige zijn'.

In de Brit lezing citeert Jeshoea de woorden van Moshè uit Dew. 6:4.

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד

“*Luister* Hear, O Israel, the LORD our God is one LORD
Eeuwige is één.” (ook te vertalen als; 'de enige')*

Israël, de Eeuwige onze G'd, de

We zien twee letters groot afgedrukt – zo ook op onze deur van de Torahkast –; de ajin en de dalet. Samen vormen deze twee letters het Hebreeuwse woord 'eed' dat 'getuige' betekent. Hiermee wil men een verband leggen tussen het Shema Jisraël en 'het getuige zijn van de Eeuwige'. Nu denken wij vaak bij 'getuigen' aan 'spreken over'. Maar hier wordt een ander accent gelegd. Israël wordt opgeroepen om te luisteren, maar het blijft niet alleen bij de oproep om te luisteren en te leren; luisteren en leren wordt verbonden met 'onderhouden', dat wil zeggen 'doen'. (5:32; 6:17) Hier ligt niet het accent op 'het spreken over', maar op het 'getuige zijn van de Eeuwige'. De getuigen zijn natuurlijk in eerste instantie voor Israël; “Luister Israël”. Maar in de joodse traditie is de opdracht om 'getuige te zijn' niet beperkt tot Israël. De daden van alle mensen zijn van belang. Zonder de particuliere openbaring te annexeren, is het mogelijk zich te laten aanspreken door Torah. Daarbij ontstaat ruimte voor de ander die niet tot de eigen gemeenschap behoort.

*Een midrash, die naar deze universele wijze van denken verwijst, komt van Rabbi Ishmaël;
“In drie dingen werd de Torah gegeven: in de woestijn, in vuur en in water. Dit om je te zeggen dat zoals deze drie dingen vrij toegankelijk zijn voor allen die in de wereld komen, ook de woorden van Torah vrij toegankelijk zijn voor allen die in de wereld komen.” (Mechilta baChodesh 5)
De Torah is niet Israël's privé bezit, maar Israël is wel de hoeder van de Torah bij uitstek. (Jes.2:3)
De volken zullen zich bij Israël aansluiten – ook in onze tijd als men verstandig is! – en de Torah op zich nemen die 'niet te moeilijk is voor u' (Dew. 30:11) en ook niet voor ons! (1Joh. 5:1-3)*

*Luisteren en doen is één zegt ook Jacobus, waarschijnlijk de halfbroer van Jeshûa. (Matt. 13:55)
“Wees daders van het Woord en niet alleen hoorders. Anders bedriegt u uzelf.” Jac. 1:22
Torah is luisteren en doen. Zoals 'dawat' betekent; woord en daad.
Het belang van getuige zijn is groot, want G'd zelf staat daarbij op het spel.
Zoals de Eeuwige trouw en genadig is, zo zullen wij dat ook zijn.
“Jisraël, hoop op de Eeuwige! Bij de Eeuwige is genade/chesed, bij Hem is bevrijding, altijd weer.
Hij zal Jisraël bevrijden uit al zijn zonden.” Psalm 130:7,8.*

Van Moshè leren is Jeshoea horen.

*“Want als u Moshè geloofde, zou u Mij geloven: want hij heeft over Mij geschreven (Dew.18:18).
Maar als u zijn Schriftwoorden niet gelooft, hoe zult u Mijn woorden geloven?” (Joh. 5:46,47)
Hij is ook de profeet als Moshè op een unieke wijze en zelfs meer dan Moshè, omdat Hij de middelaar is van het Vernieuwde Verbond. (Hebr. 3:1-6)*

*Jesaja mocht het uitroepen; Nachoemi, nachoemi ami omar Elohéchem.(40:1)
“Zeg tegen de steden van Judah: Zie uw G'd! Zie de Eeuwige G'd! Met kracht zal Hij komen en Zijn arm zal heersen.”(9b-10a)*

*Dat wij dat ook mogen zien. Ja, Amen; we'ëtchanan, wij smeken mee;
“Uit de diepte roep ik tot U, Eeuwige. Adonaj, hoor mijn stem, wees aandachtig, luister naar mijn roep om genade/chanoenaj.” Psalm 130:1,2.*

Fêdde.

Bronnen; de Studie Bijbel; J.Sacks – Deuteronomium, blz 31 e.v; 'Stemmen bij de Torah' Lev deel 1 en mijn eigen gedachten.

*Het smeken van Moshè in we'ëtchanan, komt van het werkwoord 'chanan' wat eigenlijk betekent; gratie verlenen/genadig zijn/genade bewijzen/genade betonen. Hier dus 'een gunst zoeken'.

*“Shema betekent niet 'hoor' maar 'luisteren'; m.a.w. concentreer je, streef ernaar het te begrijpen. Gebruik al je intellectuele en emotionele vermogens. Maak Zijn wil tot de jouwe. Want wat Hij je gebiedt is niet irrationeel of willekeurig, maar dient je eigen welzijn.” J.S blz 72.